

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP.

- 1.1. Części składowe „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Supraśl”.
- 1.2. Podstawy prawne sporządzenia „Studium”.
- 1.3. Skład zespołu autorskiego.
- 1.4. Metoda opracowania.

II. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY.

III. Opis stanu istniejącego strefy gospodarczo - społeczno - technicznej.

IV. Zagadnienia demograficzne.

V. Mieszkalnictwo.

VI. Usługi.

VII. Infrastruktura techniczna.

VIII. Komunikacja.

IX. Dotychczasowy rozwój przestrzenny i planistyczny obszaru gminy Supraśl.

X. Jednostki morfologiczne struktury przestrzennej o wyodrębniających się celach w rozwoju zagospodarowania i ich wartości kulturowe.

XI. Środowisko przyrodnicze.

2.4.1. Wstęp.

2.4.2. Cel i metoda opracowania.

2.4.3. Charakterystyka środowiska przyrodniczego.

2.4.3.1. Położenie i sposób użytkowania obszaru.

2.4.3.2. Rzeźba terenu.

2.4.3.3. Budowa geologiczna.

2.4.3.4. Kopaliny użyteczne.

2.4.3.5. Wody podziemne.

2.4.3.6. Wody powierzchniowe

2.4.3.7. Klimat i warunki bioklimatyczne.

2.4.3.8. Pokrywa glebowa i warunki do produkcji rolnej.

2.4.3.9. Lasy.

2.4.3.10. Charakterystyka turystyczno łowiecka lasów gminy.

2.4.3.11. Obszary prawnie chronione.

2.4.3.12. Projektowane obszary ochrony.

2.4.3.13. Otoczenie gospodarcze i przestrzenne gminy.

2.4.3.14. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY.

2.4.3.15. Główne kierunki rozwoju gospodarczego gminy.

2.4.3.16. Ogólna charakterystyka jednostek krajobrazowych; ich predyspozycje, ograniczenia i kierunki zagospodarowania jako podstawa do wydzielenia stref o różnych głównych celach gospodarki przestrzennej.

- 2.4.3.17. Kierunki rozwoju gminy w strefach gospodarczo --społeczno
-technicznych.
- 2.4.3.18. Demografia.
- 2.4.3.19. Mieszkalnictwo.
- 2.4.3.20. Usługi.
- 2.4.3.21. Produkcja.
- 2.4.3.22. Turystyka i wypoczynek.
- 2.4.3.23. Rolnictwo i leśnictwo; obsługa rolnictwa i leśnictwa.
- 2.4.3.24. Infrastruktura techniczna.
- 2.4.3.25. Układ drogowy.
- 2.4.3.26. Elektroenergetyka;
zaopatrzenie w gaz,
zaopatrzenie w wodę,
kanalizacja sanitarna i oczyszczalnie ścieków,
gospodarka odpadami stałymi,
- 3.3.8. Ochrona i kształtowanie środowiska.
- 3.3.9. Ochrona środowiska kulturowego.
- 3.3.10. Uzdrowisko.
- 3.3.11. Strefy polityki przestrzennej.
 - 3.3.12. Strefa leśna zwartego kompleksu lasów Puszczy Knyszyńskiej.
 - 3.3.13. Strefa otwartego krajobrazu dolin rzecznych i wsi puszczańskich
 - 3.3.14. Strefa miasta Supraśl.
 - 3.3.15. Strefa intensyfikacji produkcji rolnej.
 - 3.3.16. Strefa zurbanizowana podmiejska oraz rozwoju i kontynuacji
urbanizacji.
 - 3.3.17. Strefa rozwoju urbanizacji związana z rozwojem kierunku
wschodniego m. Białystok.
 - 3.3.18. Strefy buforowe pomiędzy strefą urbanizacji a strefami krajobrazu
chronionego.
 - 3.3.19. Strefa zespołu przyrodniczo - krajobrazowego Stawy Dojlidzkie.
 - 3.3.20. Strefa rolna z ograniczeniem produkcji.
 - 3.3.21. Strefa funkcjonalna dróg krajobrazowych.
- 3.3.22. ZAŁĄCZNIKI. DOKUMENTY FORMALNO - PRAWNE.

I. WSTĘP.

1.1.NA ELABORAT „STUDIUM” SKŁADAJĄ SIĘ:

Uwarunkowania rozwoju zagospodarowania - część opisowo -
informacyjna, na którą składają się:

- 1). Tekst + mapa zbiorcza - „Uwarunkowania rozwoju zagospodarowania” skala
1:20000.
- 2). Mapy branżowe:

- stan środowiska przyrodniczego,
- układ komunikacyjny,
- elektroenergetyka,
- stan infrastruktury technicznej wodno - kanalizacyjnej,
- powiązania strefy podmiejskiej z infrastrukturą techniczną miasta Białystok,
- miasto Supraśl uzdrowisko nizinno - klimatycznie - borowinowe,
- mapa zestawienia wniosków mieszkańców gminy o zmianę przeznaczenia gruntów,

Kierunki zagospodarowania gminy - polityka przestrzenna oraz instrumenty jej realizacji, na którą składają się:

- 1). Tekst + mapa „Kierunki zagospodarowania gminy” skala 1:20000.
- 2). Mapy dodatkowe prezentujące struktury przestrzenne:

- struktura przestrzenna stref rozwoju urbanizacji,
- struktura przestrzenna stref otwartego krajobrazu,

1.2. PODSTAWY PRAWNE SPORZĄDZANIA „STUDIUM”.

- Ustawa z dn. 7 lipca 1994r. o zagospodarowaniu przestrzennym - Dz. U. nr 89 poz. 415 z późniejszymi zmianami (Dz. U. z 1996r. nr 106, poz. 496; z 1997r. nr 111, poz. 726) zgodnie z art. 6,
- Umowa z gł. projektantem .gł. inż. arch. Andrzejem Kilukiem, 15-726 Białystok ul. Antoniuk Fabryczny 7/3,
- Uchwała Rady Miasta i Gminy Supraśl o przystąpienie do sporządzania „Studium” nr VI/58/95 z dn. 11.02.1995r.

1.3. SKŁAD ZESPOŁU AUTORSKIEGO.

- 1 gł. projektant, koordynator prac - mgr inż. arch. Andrzej Kiluk, upr. proj. w pl. przestrzennym nr 1323/93; upr. proj. arch. nr 3/89,
- 2 projektant - zagadnienia zagosp. funkcjonalno - przestrzennych oraz środowiska przyrodniczego - mgr Piotr Mioduszeński,
- 3 współpraca w zakresach branżowych:
 - zagadnienia gospodarczo - statystyczne - mgr Ewa Małyszko,
 - gospodarka wodno - ściekowa oraz zaopatrzenie w gaz - mgr inż. Ryszard Wysocki,
 - elektroenergetyka - mgr inż. Krzysztof Sikora,
 - współpraca z Zarządem gminy, zagadnienia polityki przestrzennej - mgr inż. arch. Tomasz Ołdytowski,

1.4. METODA OPRACOWANIA.

Przyjęto założenie, że głównym celem studium jest takie opracowanie kierunków zagospodarowania, które przy przyjęciu zasad rozwoju zrównoważonego, w realizacji zaowocują pożądanym łaodem przestrzennym. Zmiany zagospodarowania zachodzą w istniejącym krajobrazie naturalnym i antropogenicznym i dlatego uznano, że podstawą wszelkich działań powinno być:

- 1rozpoznanie istniejących krajobrazów,
- 2rozpoznanie ich wartości przyrodniczych, kulturowych i innych,
- 3rozpoznanie dotychczasowego rozwoju przestrzennego, stanu planistyki, kierunków rozwoju, powiązań z gminami sąsiednimi itp.

Wyżej wymienione główne założenia ujęto w następującą metodę niniejszego opracowania:

- 1) Podsumowanie uwarunkowań (rozpoznanie stanu istniejącego) zagospodarowania gminy jest podział terenów gminy na jednostki krajobrazowe wg kryteriów geograficznych, przyrodniczych oraz wg wniosków wynikających z rozpoznania sfery gospodarczo - społecznej gminy. Uzewnętrznieniem działalności człowieka w sferze gospodarczo - społecznej jest krajobraz jaki tworzy dookoła siebie.
- 2) Podsumowaniem dotychczasowej działalności w kształtowaniu obszarów zurbanizowanych (stosowanie myśli urbanistycznej) jest wyodrębnienie i podział na jednostki morfologiczne struktury przestrzennej o wyodrębniających się cechach pozytywnych i negatywnych w rozwoju zagospodarowania.
- 3) Podsumowaniem dotychczasowej działalności planistycznej są obowiązujące plany miejscowe, ogólne i szczegółowe.

Obecnie jeszcze obowiązujący plan ogólny miasta z roku 1986 jest pierwszym kompleksowym opracowaniem planistycznym dla gminy, uwzględniającym również rozwój Aglomeracji Białostockiej. Jako podstawa regulacji urbanistycznych, zaszcłości planistycznych, przeznaczenia funkcjonalnego terenów oraz zachowania ciągłości planowania, nie powinien być zapomniany. Dlatego uznano, że Studium jako kontynuacja rozwoju planistyki na obszarze gminy powinno być sporządzone na rysunku planu.

Jako podstawę, syntezę kierunków zagospodarowania, określono strefy o różnych celach gospodarki przestrzennej. Strefy te naniesiono na wyżej omówiony układ stref krajobrazu, jednostek morfologicznych, dotychczasowych ustaleń planistycznych, są podstawą na której określono kierunki zagospodarowania przy uwzględnieniu celów polityki przestrzennej państwa. Jako instrumenty do realizacji Studium poprzez plany miejscowe czy decyzje administracyjne, podano szczegółowe wytyczne do ujęcia tych opracowań.

II. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY

2.1 OPIS STANU ISTNIEJĄCEGO SFERY SPOŁECZNO - GOSPODARCZEJ.

2.1.1 Zagadnienia demograficzne

1. Wstęp

Celem analizy zagadnień demograficznych jest zbadanie procesów zmian i tendencji w tej dziedzinie w obrębie miasta i gminy Supraśl w latach 1970-1994 r. oraz pokazanie tych procesów na tle województwa białostockiego.

W opracowaniu tych zagadnień zastosowano metodę analityczno-opisową, niektóre zagadnienia przedstawiono graficznie za pomocą kartogramu powierzchniowego.

Materiały źródłowe pochodzą głównie z Narodowych Spisów Powszechnych z lat 1970 r., 1978 i 1988 oraz innych materiałów Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego w Białymstoku.

Dane statystyczne z NSP opracowane są miejscowościami wg poniższej tabeli (w przeliczeniu na obecny podział administracyjny):

L.p.	MIEJSCOWOŚCI, DLA KTÓRYCH OPRACOWANE SĄ DANE STATYSTYCZNE	SKŁADOWA CZĘŚĆ MIEJSCOWOŚCI WYMIENIONYCH W RUBR. 2	NAZWA SOŁECTWA, DO KTÓREGO NALEŻY MIEJSCOWOŚĆ
1	2	3	4
1	miasto Supraśl	miasto Supraśl	
2	Jałówka	Jałówka - wieś Czołnowo - gajówka Podjałówka - gajówka Podsokołda - gajówka Sadowy Stok - kolonia Turo - gajówka Zacisze - leśniczówka	Jałówka Jałówka Jałówka Sokołda Jałówka Surażkowo Jałówka
3	Woronicze	Woronicze - wieś Międzyrzecze - wieś	Woronicze Woronicze
5	Łażnie	Łażnie - wieś Pieczonka - Kolonia Podłużnie - kolonie	Łażnie Łażnie Łażnie
6	Surażkowo	Surażkowo - wieś Konne - kolonia Krzemienne - kolonia Turo - kolonia	Surażkowo Surażkowo Surażkowo Surażkowo
7	Ogrodniczki	Ogrodniczki - wieś Krasne - gajówka Krasne - przysiółek	Ogrodniczki Ogrodniczki Ogrodniczki
8	Cieliczanka	Cieliczanka - wieś	Cieliczanka
1	2	3	4
9	Karakule	Karakule - wieś	Karakule
10	Ciasne	Ciasne - wieś	Ciasne
11	Sowlany	Sowlany - wieś	Sowlany
12	Grabówka	Grabówka - wieś Grabówka - kolonia Izoby - gajówka Krasny Las - gajówka Majówka - gajówka Stary Majdan - gajówka Zielona - gajówka	Grabówka Grabówka - kolonia Grabówka - kolonia Grabówka - kolonia Grabówka - kolonia Grabówka - kolonia Grabówka - kolonia
13	Sobolewo	Sobolewo - wieś Sobolewo - kolonia	Sobolewo Sobolewo-kolonia
14	Henrykowo	Henrykowo - wieś Drukowszczyzna - kolonia	Henrykowo Henrykowo
15	Zaścianki	Zaścianki - wieś Zaścianki - kolonia	Zaścianki Zaścianki - kolonia

2. Potencjał ludnościowy Miasta i Gminy Supraśl na tle województwa białostockiego w roku 1994 i zmiany w latach 1970-94.

Udział ludności Miasta i Gminy Supraśl w liczbie ludności województwa białostockiego wynosił w 1994 r. - 1,6% /powierzchnia Miasta i Gminy Supraśl stanowi 1,9% powierzchni województwa/.

Wskaźnik gęstości zaludnienia miasta Supraśl wynosił 909 mieszkańców na 1 km² i był wyższy od śred. dla miast województwa (908 km²).

Należy zaznaczyć, że Supraśl jest najmniejszym powierzchniowo miastem województwa. Pod względem gęstości zaludnienia zajmuje 7 miejsce wśród 19 miast województwa. Gmina Supraśl mimo, iż przeważającą część powierzchni zajmują lasy, również charakteryzuje się wskaźnikiem gęstości zaludnienia wyższym od średniego dla wsi w województwie (27 km²) i wynosi w 1994 r. - 36 mieszkańców/1 km². Stawia to Gminę na 8 miejscu wśród 50 gmin województwa. (pod względem powierzchni - 23 miejsce).

Potencjał ludnościowy Miasta i Gminy Supraśl może nie odgrywa dużego znaczenia w skali województwa, jednak poza niewielkimi spadkami liczby ludności pod koniec lat 80-tych /Tab.1/ charakteryzuje się dość dużą dynamiką rozwoju na przestrzeni lat 1970-94, co obrazuje Tab. 2. Liczba ludności Miasta i Gminy Supraśl wzrosła w tym okresie o 32% w stosunku do liczby ludności w 1970 r. W tym samym okresie liczba ludności województwa wzrosła tylko o 17,2%. Największą dynamikę rozwoju charakteryzują się lata 1970-78.

W ostatnim okresie (lata 1988-94) dynamika przyrostu ludności jest znacznie wolniejsza w porównaniu do okresów poprzednich (najwyższe przyrosty średnioroczne ludności). Podobnie wygląda proces rozwoju ludności województwa. Przy czym inaczej niż w województwie wygląda dynamika przyrostu ludności wiejskiej. W ciągu całego okresu (1970-1994 r.) w obszarze opracowania znacznie większą niż miasto Supraśl dynamikę przyrostu ludności charakteryzowała się Gmina Supraśl (wzrost liczby ludności o 47,5%).

Tymczasem w obrębie województwa liczba ludności wiejskiej systematycznie maleje. W okresie 1970 - 1994 r. zmniejszyła się o 22,7% w stosunku do 1970r.

3. Ruch naturalny i migracje w latach 1975 - 1994.

Przyrost ludności zarówno Miasta Supraśl jak i Gminy powodowany jest głównie przyrostem naturalnym /Tab. 3/ zwłaszcza do 1992 r. Należy zauważyć, że przyrost naturalny w Gminie był zawsze dodatni. W Ostatnich latach 1993-94 znaczny udział w przyroście ludności ma saldo migracji. W roku 1994 przyrost naturalny w mieście Supraśl wynosił 3,5 na 1000 ludności, co stawiało miasto na 10 pozycji wśród miast województwa białostockiego (średni wskaźnik dla miast województwa - 4,0/1000 ludności).

Należy przy tym podkreślić, iż wskaźniki ilości małżeństw i urodzeń na 1000 ludności były wyższe od średnich dla miast województwa (4,7 i 11,9) i wynosiły odpowiednio - 4,9 i 13,8. Bardzo korzystnie przedstawiały się wskaźniki ruchu naturalnego dla gminy Supraśl. Przyrost naturalny wynosił 3,5 na 1000 ludności

(średni dla wsi województwa (-2,2), co stawia Gminę na 4 pozycji wśród 50 gmin województwa.

Należy przy tym zaznaczyć, że aż w 31 gminach województwa białostockiego przyrost naturalny w 1994 r. był ujemny.

4. Rozmieszczenie ludności na obszarze opracowania - procesy zmian w latach 1970-88.

Do przedstawienia zagadnienia rozmieszczenia ludności w obszarze opracowania posłużyły dane z 1970 oraz 1978 i 1988, gdyż tylko Spisy Powszechne dostarczają danych miejscowościami. Mimo, że nie są to najaktualniejsze dane, jednak mogą służyć do przedstawienia tendencji w procesie rozmieszczenia ludności. Można założyć, że obecnie koncentracja ludności w samym mieście Supraśl i na terenach przyległych do miasta Białegostoku jest jeszcze wyraźniejsza.

Jak wynika z tab. nr 4 ludność obszaru opracowania koncentrowała się w 1988 r. głównie w mieście Supraśl (41,3% ogółu ludności), następnie w Zaściankach (17,3%), Grabówce (15,4%) oraz Ogrodniczkach (4,7) i Karakulach (4,3). Miasto Supraśl, Zaścianki i Grabówka skupiały razem 74% ogółu ludności. Najmniejszy udział w ogólnej liczbie ludności obszaru opracowania miały: Surążkowo (0,3%), Cieliczanka (0,4%) oraz Jałówka (0,6%) i Woronicze (0,6%).

Na przestrzeni lat 1970 - 1988 r. /Tab. 5/ największym przyrostem ludności wyróżnia się Grabówka. Ludność tej miejscowości w tym okresie wzrosła przeszło trzykrotnie. Na drugim miejscu uplasowały się Zaścianki, gdzie liczba ludności w tym okresie wzrosła o 75,6%, następnie miasto Supraśl (o 13,6%) oraz Ogrodniczki (o 12,3%). Należy zwrócić uwagę, że wzrost liczby ludności w Ogrodniczkach nastąpił w okresie 1978-1988, wcześniej zaznaczył się tam spadek liczby ludności.

Podobnie przedstawia się sytuacja w Sobolewie - w latach 1970-78 nastąpił tam spadek liczby ludności, a w okresie 1978-88 - przyrost wynosił już 112 osób. Najbardziej niekorzystna sytuacja w okresie 1970 - 88 wystąpiła w miejscowościach: Surążkowo (spadek liczby ludności o 43,3%), Sokołda (spadek o 21,6%), Łażnie (spadek o 16%, a bez mieszkańców Domu Spokojnej Starości - o 44%) oraz Sowlany (o 15,7%).

Proces wyludniania się wystąpił w tym okresie również w Jałówce, Woroniczach i Cieliczance.

5. Struktura płci.

Według danych na 31.XII.1994 r. Miasto i Gmina Supraśl razem liczyły - 11107 mieszkańców, w tym 5477 mężczyzn (49,3%) i 5630 kobiet (50,7%), przy czym korzystniej pod tym względem wyglądała sytuacja w Gminie - na 100 mężczyzn przypadają 102 kobiety, w mieście Supraśl na 100 mężczyzn przyspały 104 kobiety.

odpowiednio wskaźniki te w województwie wynosiły:

- mężczyźni stanowili - 48,8%, kobiety - 51,2%,
- w miastach na 100 mężczyzn przypadało 109 kobiet,
- na wsi na 100 mężczyzn przypadało - 98 kobiet.

Struktura płci w Mieście i Gminie Supraśl również w 1978 i 1988 roku była korzystniejsza niż w województwie.

Mniej korzystnie wyglądała jednak struktura płci na tle struktury wieku w 1988 r., co przedstawia poniższa tabela:

	UDZIAŁ % KOBIET			
	W OGÓLNEJ LICZBIE LUDN.	W LICZBIE LUDNOŚCI W WIEKU:		
		0 - 17 LAT	18- 59kob/64męż.	60kob/65męż.i więcej
WOJEWÓDZTWO	51,1	48,6	48,0	68,8
MIASTA	52,2	48,7	50,7	71,5
WSIE	49,3	48,6	43,5	65,3
MIASTO I GMINA SUPRAŚL	50,3	47,1	48,0	68,0
MIASTO	50,1	45,2	47,9	69,6
GMINA	50,4	48,4	48,1	66,7

Ogólnie należy stwierdzić, iż w grupach wiekowych (0 - 17) lat i (od 18 - do 59 - kobiety i 64 mężczyźni) kobiet jest mniej niż mężczyzn, zaś w wieku (60 lat - kobiety i 65-mężczyźni i więcej) przewagę znaczną stanowią kobiety. Podobnie struktura płci na tle struktury wieku wygląda w województwie białostockim.

W obszarze opracowania najmniej korzystnie struktura płci przedstawia się w Cieliczance (kobiety stanowiły w 1988 r. - 38,8%), Jałowie (kobiety - 39,3%), Henrykowie (kobiety - 45,5%) oraz Łązniach (kobiety - 46,8%). Jeszcze większe dysproporcje następują w poszczególnych grupach wiekowych. Szczegółowo problem ten przedstawia tab. 6.

6.Struktura wieku

W analizach struktury wieku przyjęto ogólny podział na grupy wiekowe, stosowany w planowaniu przestrzennym dostosowany do korzystających z odpowiednich urządzeń usługowych:

1/ wiek przedprodukcyjny - (0 - 17) lat

w tym:

- wiek żłobkowy 0 - 2 lat
- wiek przedszkolny 3 - 6 lat
- wiek szkoły podstawowej 7 - 14 lat
- wiek szkoły średniej 15 - 18 lat

2/ wiek produkcyjny

- (18 - 59) lat kobiety
- (18 - 64) lata mężczyźni

3/ wiek poprodukcyjny

- 60 i więcej lat - kobiety
- 65 i więcej lat - mężczyźni

Jak wynika z tab. 6 ludność w wieku 0 - 17 lat czyli przedprodukcyjnym w 1988 r. stanowiła w obszarze opracowania 47,1% ogółu ludności (w województwie białostockim - 48,6%). Inaczej niż w województwie, bo na obszarze wsi udział procentowy młodych ludzi był większy (gmina - 48,4%) niż w mieście (m.Supraśl - 45,2% - łącznie z młodzieżą zamieszkującą internaty).

Ludność w wieku produkcyjnym w 1988 r. w obszarze opracowania stanowiła 56,7% ogółu ludności, identycznie jak w obrębie całego województwa białostockiego.

Miasto i Gmina Supraśl odznaczały się mniejszymi niż w województwie (14,3%) odsetkami ludności w wieku poprodukcyjnym w 1988 r. wynosił on 12,8%.

Zmiany w strukturze wieku w obszarze opracowania w latach 1978 - 1992 przedstawia poniższa tabela.

STRUKTURA WIEKU - ZMIANY W LATACH

1978, 1988, 1992 r.

	wiek przedprodukcyjny						wiek produkcyjny						wiek poprodukcyjny					
	M.i G		Miasto		Gmina		M.i.G.		Miasto		Gmina		M.i G.		Miasto		Gmina	
	Razem	%		%		%	Razem	%		%		%	Razem	%		%		%
1978	2862	28,7	130814	29,831	15541902	27,9	57516181	57,7	24962467	56,9	32553714	58,4	12231391	12,31	5803	13,3	6433	11,5
1988	3319	30,5	17133	30,8	1875	29,8	6115	56,7	2439	54,8	3676	58,1	1485	2,813,7	616	13,6	775	12,1
1992	3213	29,7	8	2		29,4		56,6		55,1		57,6		7	653	14,7	832	13,0

1978, 1988 - dane z czerwca NSP)

1992 - dane z 31.XII

Najwięcej ludności w wieku przedprodukcyjnym było w 1988 r. (w 1992 r. zmniejszyła się do 29,7%)

Udział ludności w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności całego obszaru opracowania wykazuje tendencje spadkowe.

Rośnie natomiast udział ludności w wieku poprodukcyjnym - w 1978 r. wynosił 12,3%, a w 1992 r. - już 13,7%.

Do zobrazowania zróżnicowania struktury wieku ludności w obrębie obszaru opracowania posłużyły dane z NSP z 1988 r., gdyż nie ma aktualniejszych danych w tym zakresie dla miejscowości.

Strukturę wieku w poszczególnych miejscowościach w 1978 i 1988 r. przedstawiają tab. 7 i 8 oraz kartogramy powierzchniowe dla 1988 r.

Największym udziałem ludności w wieku przedprodukcyjnym odznaczały się: Zaścianki (37,8%), Sobolewo (32,6), Grabówka (32,2 %), Henrykowo

(31,8%), miasto Supraśl (31,5%) oraz Cieliczanka (30,6%), zaś najmniejszym - Surążkowo (tylko 2,6%) oraz Łażnie 12,6%).

Struktura ludności w wieku przedprodukcyjnym w obszarze opracowania w 1988 r. przedstawia się następująco:

- w wieku żłobkowym (0-2) lat	625	5,7%
- w wieku przedszkolnym (3 - 6) lat	818	7,5%
- w wieku szkoły podstawowej	1310	12,0%
- w wieku szkoły średniej	760	7,0%

Obecnie wskaźniki % - udziału poszczególnych grup wiekowych w ogólnej liczbie ludności są zapewne nieco niższe w związku z niższym przyrostem naturalnym w ostatnich latach.

Najwięcej dzieci i młodzieży w poszczególnych grupach wiekowych było oczywiście w miejscowościach, które odznaczają się największym udziałem ludności w wieku przedprodukcyjnym - głównie: m. Supraśl, Zaścianki, Grabówka i Sobolewo.

Największym udziałem ludności w wieku produkcyjnym odznaczały się: Sowlany (61,6%), Karakule (61,2%), Grabówka (59,5%) i Jałówka (59,0%), najmniejszym: Woronicze (46,8%), Sokołda (46,8%), Surążkowo (47,4%) i Henrykowo (49,8%).

Wskaźnik % ludności w wieku poprodukcyjnym był najniższy w Grabówce (8,3%) i Zaściankach (7,9%) zaś najmniej korzystny w Surążkowie, gdzie ludność w wieku poprodukcyjnym stanowiła aż 50,0%.

7. Źródła utrzymania ludności

Najbardziej wiarygodnym źródłem informacji o źródłach utrzymania ludności jest Spis Powszechny, poza tym dane na ten temat nie są publikowane. Najświeższe informacje - to dane z NSP z 1988 r. Jednak mimo, że minęło już 6 lat, raczej sytuacja w tej dziedzinie nie uległa radykalnym zmianom, jedynie wskutek bezrobocia powiększyła się grupa ludzi utrzymujących się ze źródła niezarobkowego. Proporcje pomiędzy grupą ludzi utrzymujących się ze źródeł pozarolniczych i rolnictwa raczej nie uległa do chwili obecnej znaczącym zmianom.

Ludność wg głównych źródeł utrzymania w 1978 i 1988 r. przedstawia tab. 9 i 10.

Głównie z pracy w rolnictwie na obszarze opracowania utrzymywało się w 1988 r. 13,8% ludności.

W województwie białostockim wskaźnik ten wynosił - 23,9%. W stosunku do 1978 r. udział ludności utrzymującej się z rolnictwa spadł w mieście i gminie Supraśl o 3,9% (w województwie - o 10,8%). Ze źródeł pozarolniczych utrzymywało się 65,3% (w województwie 55,4%), zaś głównie z niezarobkowego źródła utrzymania (tzn. emerytura, renta, zasiłki socjalne, świadczenia rehabilitacyjne, zasiłki wychowawcze, stypendia, domy opieki

i zakony) utrzymywało się 20,9% (w województwie 20,7%). W 1994 r. szacuje się, że ze źródeł niezarobkowych (w związku z bezrobociem) utrzymywało się około 26-27% ludności.

Bardzo duże dysproporcje w tej dziedzinie wystąpiły w 1988 r. w obrębie obszaru opracowania.

Głównie z rolnictwa utrzymywało się np. w Cieliczance - 67,3% i Surążkowie - 52,6%, w Woroniczach - 48,4% ludności, a w Zaściankach - tylko 7,6%, w Grabówce - 8,4%, w Supraślu - 8,9%.

Ze źródeł pozarolniczych - najwięcej ludności utrzymuje się w: Zaściankach (76,5%), Grabówce (76,2%), mieście Supraśl (66,3%) oraz Ogrodnickach (62,0%).

Głównie z niezarobkowych źródeł najwięcej ludności utrzymuje się w: Łażniach (61,1%, a bez mieszkańców Domu Pomocy Społecznej - 41,7%), Surążkowie (36,8%), Woroniczach (29,0%) i Sokołdzie (28,5%).

Prawie we wszystkich miejscowościach (oprócz Cieliczanki, Sowlan i Zaścianek) zmniejszył się udział ludności utrzymującej się głównie z rolnictwa w stosunku do 1978 r. oraz z niezarobkowych źródeł (oprócz Jałówki, Cieliczanki i Sowlan).

8. Ludność zawodowo czynna.

Tu również miarodajnym źródłem informacji jest Spis Powszechny z 1988 r., na dziś wielkości określające aktywność zawodową ludności należy zweryfikować o skalę bezrobocia. Wg danych z NSP z 1988 r. aktywność zawodowa ludności Miasta i Gminy Supraśl razem wynosiła 46,5% (Miasto Supraśl - 41,1%, Gmina Supraśl - 50,4%) i była niższa od aktywności zawodowej województwa Białostockiego o 3,9%. Uwzględniając skalę bezrobocia (około 770 osób) w obszarze opracowania szacuje się iż wskaźnik aktywności zawodowej wynosił w 1994 r. - około 38,0%. Ogólną liczbę zawodowo czynnych w obszarze opracowania w 1994 r. szacuje się na około 4200 osób.

Ludność czynną i bierną zawodowo w 1988 r. na tle struktury wieku w mieście Supraśl i Gminie Supraśl przedstawia tab. 11.

Największą aktywność zawodową wykazuje ludność w wieku produkcyjnym (miasto - 71,3%, gmina - 80,4%), następnie ludność w wieku poprodukcyjnym (miasto - 13,4%).

Zwłaszcza ludność Gminy Supraśl - 29,2% (głównie w rolnictwie).

Biernych zawodowo w stosunku do ogółu ludności jest więcej na obszarze miasta, Supraśl (aż 58,9%) mniej na na obszarze Gminy (49,6%).

Strukturę ludności zawodowo czynnej w trzech podstawowych sektorach gospodarki przedstawia poniższa tabela:

STRUKTURA LUDNOŚCI ZAWODOWO CZYNNEJ W 1988 r.

wyszczególnienie	Ludność Ogółem		LUDNOŚĆ CZYNNA ZAWODOWO							
			RAZEM		W SEKTORZE II (ROLNICTWO LEŚNICTWO)		W SEKTORZE II (PRZEMYSŁ BUDOWNICTWO)		W SEKTORZE III (USŁUGI)	
			Og.	%	Og.	%	Og.	%	Og.	%
Województwo	686906	100	346192	50,4	130920	37,8	94651	27,3	120621	34,9
Miasto i Gmina Supraśl - razem	10891	100	5070	46,5	1240	24,5	1766	34,8	2064	40,7
Miasto Supraśl	4500	100	1848	41,1	257	13,9	634	34,3	957	51,8
Gmina Supraśl	6391	100	3222	50,4	983	30,5	1132	35,1	1107	34,4

Znacznie niższy udział niż w województwie ma w obszarze opracowania - ludność czynna zawodowa w sektorze I (rolnictwo i leśnictwo), zaś większy udział ludności czynnej zawodowo w sektorze II i III (usługi), zwłaszcza w mieście Supraśl.

Zagadnienie aktywności zawodowej ludności oraz udziału ludności czynnej zawodowo w rolnictwie w 1978 i 88 r. w obrębie obszaru opracowania przedstawia tab. 12.

Największą aktywność zawodową wykazały: Surążkowo - 84,2% (przy czym w wieku produkcyjnym jest tam 47,4%), Sowlany - 67,7%, Jałówka (60,7%), Karakule - 58,4% i Ciasne - 58,0%.

Największy udział czynnych zawodowo w rolnictwie miały: Surążkowo (87,5%), Łażnie (77,8%) i Cieliczanka (76,0%).

W przypadku Surążkowa aktywni zawodowo w rolnictwie to w dużej części ludność w wieku poprodukcyjnym. Porównując rok 1978 i 1988 daje się zauważyć spadek udziału ludności zawodowo czynnej w rolnictwie. W obszarze opracowania był on stosunkowo nieduży (o 0,3%), w województwie - o 6,0%. Największy spadek aktywności zawodowej w rolnictwie zaznaczył się w Jałowce (o 33,3%), Sokołdzie (o 22,0%), Woroniczach (o 11,7%) oraz Ogrodniczkach (o 7,4%) i Surążkowie (o 6,0%).

Strukturę zawodową ludności Miasta Supraśl i Gminy Supraśl przedstawia tab. 13.

W mieście Supraśl najwięcej czynnych zawodowo pracowało w 1988 r. w przemyśle, oświacie i wychowaniu i handlu. Na terenie Gminy Supraśl najwięcej ludności pracowało w rolnictwie i przemyśle oraz handlu i budownictwie. Poziom wykształcenia ludności obszaru opracowania przedstawia poniższa tabela:

POZIOM WYKSZTAŁCENIA LUDNOŚCI W WIEKU 15 I POWYŻEJ 15 LAT - 1988 r.

Poziom wykształceni a	liczba ludności w wieku 15 lat i więcej			w % /w stosunku do ludności w wieku 15 i więcej lat/		
	M. i G. Razem	Miasto	Gmina	M.i G. Razem	Miasto	Gmina
Wyższe	328	22,8	100	4,0	6,7	2,1
Średnie	1820	87,2	948	22,4	25,7	20,0
Zasadnicze zawodowe	1763	55,3	1210	21,7	16,3	25,5
Podstawowe	3375	1500	187,5	41,5	41,5	39,5
Pozostałe	852	24,0	6,12	10,4	10,4	12,9
Razem	8138	3393	4745	100,0	100,0	100,0

Należy przypuszczać, iż obecnie poziom wykształcenia jest wyższy niż w 1988 r. - jednak brak jest internacji na ten temat.

Miejsca pracy na terenie Miasta i Gminy Supraśl poza rolnictwem indywidualnym przedstawia tab. 14.

Łącznie w obszarze opracowania poza rolnictwem indywidualnym jest około 1500 miejsc pracy. Dodając do tego około 700 osób zatrudnionych w indywidualnych gospodarstwach rolnych - w obszarze opracowania w 1994 r. - znalazło zatrudnienie około 2200 osób. Z czego wynika, że około 2000 osób (czynnych zawodowo szacunkowo - 4200) dojeżdża do pracy głównie do Białegostoku /jak wynika z ankiet/.

Bezrobocie na terenie opracowania w 1992 i 1994 r. ilustruje tab. 15.

Ogólnie należy stwierdzić, że liczba bezrobotnych znacznie wzrosła w tym okresie, szczególnie liczba bezrobotnych kobiet.

Wzrosła liczba bezrobotnych bez prawa zasiłku.

9. Wnioski

- 1) Ludność obszaru opracowania stanowi około 1,6% ludności województwa białostockiego, przy udziale 1,9% - w powierzchni całego województwa.
- 2) Średnia gęstość zaludnienia wynosi 58 osób (1 km² i jest niższa od średniej w województwie (70/1 km²).
Miasto Supraśl (najmniejsze powierzchniowo w województwie) zajmuje 8 miejsce wśród 19 miast województwa pod względem liczby ludności /gęstość zaludnienia zbliżone do średniej dla miast w województwie).

Obszar Gminy Supraśl, mimo że przeważającą część powierzchni stanowią lasy, zajmuje 8 miejsce wśród 50 gmin województwa (23 - pod względem powierzchni) pod względem gęstości zaludnienia.

- 3) Obszar opracowania charakteryzuje się dość dużą dynamiką przyrostu ludności - w latach 1970 - 1994 liczba ludności wzrosła o 32,0%, gdy w województwie wzrost ten wynosił - 17,2%.

Zaznaczyć należy, że większą dynamikę niż w mieście Supraśl odznaczał się przyrost ludności Gminy, oczywiście dotyczy to terenów przyległych do miasta Białegostoku.

Natomiast miejscowości położone generalnie we wschodniej części Gminy (Surażkowo, Sokołda, Łaźnie, Jałówka) systematycznie wyludniają się.

- 4) Ludność obszaru opracowania rozmieszczona jest bardzo nierównomiernie. Koncentruje się generalnie na terenach przyległych do miasta Białegostoku, na obrzeżach Puszczy Knyszyńskiej oraz w dolinie rzeki Supraśl i Sokoły. Miasto Supraśl, Zaścianki i Grabówka skupiają około 3/4 ludności obszaru opracowania.

- 5) Struktura płci obszaru opracowania jest korzystniejsza niż w województwie. Na 100 mężczyzn przypada tu 103 kobiety 9 w województwie - 105).

- 6) Struktura wieku w obszarze opracowania przedstawia się następująco:

- 1udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności był niższy niż województwie o 1,5% i wynosił - 47,1%,
- 2ludność w wieku produkcyjnym stanowiła 56,7% ogółu ludności i identycznie jak w województwie,
- 3udział ludności w wieku poprodukcyjnym wynosił 12,8% (w województwie 14,3%).

Przy czym bardzo niekorzystnie przedstawiała się struktura wieku zwłaszcza w miejscowościach takich jak: Surażkowo, Łaźnie, Sokołda, Woronicze /niski udział ludności w wieku przedprodukcyjnym i wysoki wskaźnik udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności/.

- 7) Źródłem utrzymania ludności obszaru opracowania w 1958 r. była głównie praca poza rolnictwem - 65,3%.

Z rolnictwa utrzymywało się około 13,8% ludności (w województwie - 23,9%), a z niezarobkowych źródeł - około 20,9%

W obszarze opracowania wystąpiły pod tym względem duże dysproporcje. Ludność takich miejscowości jak: Cieliczanka i Surażkowo utrzymywała się w większości z rolnictwa powyżej 50% ludności, zaś Zaścianki, Grabówka, miasto Supraśl oraz Ogrodniczki w większości z pracy poza rolnictwem (powyżej 60% ludności). Głównie z niezarobkowych źródeł utrzymywała się

ludność w Łażniach (61,1% ludności bez mieszkańców Domu Pomocy Społecznej).

- 8) Aktywność zawodowa ludności obszaru opracowania w 1988 r. - wynosiła 46,5% ogółu ludności (w województwie - 50,4%). Wskutek bezrobocia spadła w 1994 roku do około 38,0%.
- 9) Najwięcej czynnych zawodowo w obszarze opracowania w 1988 r. zatrudnionych było w sektorze usług - 40,7% (w mieście Supraśl 51,8%), następnie w sektorze II (przemysł i budownictwo) - 34,8% i pozostali w rolnictwie i leśnictwie - 24,5% (w województwie - 37,8%).
- 10) Około 50% zawodowo czynnych pracuje na terenie Miasta i Gminy Supraśl, zaś około 2000 ludzi dojeżdża do pracy głównie do Białegostoku.

Na podstawie analizy demograficznej można stwierdzić duże dysproporcje w obszarze opracowania. Wyraźnie odznaczają się miejscowości o charakterze raczej miejskim, bardziej dynamicznie rozwijające się pod względem ludności - Zaścianki, Grabówka, m. Supraśl oraz wyludniające się tereny rolnicze - głównie miejscowości takie jak: Surążkowo, Łażnie, Sokołda, Woronicza, Jałówka.

Generalnie w związku ze źródłami utrzymania ludności (niski udział ludności utrzymującej się z rolnictwa) i strukturę zawodową. Obszar opracowania traci charakter rolniczy, a nabiera raczej charakteru usługowego z racji dużego udziału czynnych zawodowo w sektorze usług. Nie ma to jednak potwierdzenia w bazie dla rozwoju tego sektora gospodarki na terenie gminy. Około 50% zawodowo czynnych dojeżdża do pracy do Białegostoku.

Tab. 1 LUDNOŚĆ OGÓŁEM /STAN NA 31.XII./

ROK	M.SUPRAŚL	G. SUPRAŚL	M. I G. RAZEM
1975	4287	5221	9508
1976	4304	5341	9645
1977	4324	5435	9759
1978	4384	5577	9961
1979	4438	5750	10188
1980	4482	5793	10275
1981	4712	5855	10567
1982	4756	6007	10763
1983	4669	6182	10851
1984	4706	6204	10910
1985	4719	6200	10919
1986	4734	6170	10904
1987	4782	6215	10997
1988	4430	6211	10641
1989	4435	6173	10608
1990	4523	6428	10951
1991	4507	6401	10908
1992	4430	6383	10813
1993	4505	6450	10955
1994	4546	6561	11107

Tab.2 DYNAMIKA ROZWOJU LUDNOŚCI W LATACH 1970-94

	Obszar opracowania			Województwo białostockie		
	Ogółem	Miasto Supraśl	Gmina Supraśl	Ogółem	Miasta	Wsie
<u>Lata 1970-94</u>						
Przyrost rzeczywisty	2692	584	2108	102638	178679	-76041
Przyrost średnioroczny	110	24	86	4189	7293	-3104
Dynamika 1970- 100%	32,0	14,7	47,3	17,2	68,0	-22,7
<u>Lata 1970-78</u>						
Przyrost rzeczywisty	1546	422	1124	33295	65750	-32455
Przyrost średnioroczny	193	53	140	4162	8219	-4057
Dynamika 1970- 100%	18,4	10,6	25,2	5,6	25,0	-9,7
<u>Lata 1978-88</u>						
Przyrost rzeczywisty	930	116	814	56144	87119	-30977
Przyrost średnioroczny	93	12	81	5614	8712	-3098
Dynamika 1978- 100%	9,3	2,6	14,6	8,9	26,5	-10,3
<u>Lata 1988-1994</u>						
Przyrost rzeczywisty	216	46	170	13201	25810	-12609
	33	7	26	2031	3971	-1940
Przyrost średnioroczny	2,0	1,0	2,7	1,9	6,2	-4,7
Dynamika 1988-100%						

Dane dla roku 1970, 78, 88 - z czerwca (NSP)

Dane dla 1994 r. - z 31.XII.

Tab. 3 PRZYROST NATURALNY I MIGRACJE LUDNOŚCI

W LATACH 1975 - 1994

Rok	Przyrost naturalny	Saldo migracji
-----	--------------------	----------------

	<u>Miasto</u>		<u>Gmina</u>		Miasto	Gmina
	Ogółem na 1000L.		Ogółem na 1000L			
1975	16	3,8	96	18,7	27	37
1976	26	6,1	79	14,7	-9	11
1977	29	6,7	98	18,3	-9	-4
1978	55	12,6	88	16,2	-	-
1979	60	13,6	122	21,5	-6	13
1980	39	8,7	101	17,6	5	-58
1981	43	9,1	99	16,9	-24	-74
1982	47	9,9	161	19,3	-3	36
1983	43	10,1	131	21,4	4	26
1984	31	7,2	116	18,7	6	-94
1985	44	10,2	86	13,9	17	-116
1986	34	7,8	110	17,8	-19	-140
1987	38	8,6	84	13,6	10	-53
1988	25	5,6	63	10,1	19	7
1989	21	5,2	76	12,5	-16	-114
1990	18	4,3	89	14,1	-	-
1991	-4	-1,0	63	10,0	-12	-90
1992	-2					-70
1993	30	7,1	47	7,4	45	21
1994	15	3,5	22	3,5	10	75

- Brak danych

Tab. 4 KONCENTRACJA LUDNOŚCI NA OBSZARZE MIASTA I GMINY SUPRAŚL /1988 R./

Lp.	Miejscowość statystyczna	Udział % ludności w ogólnej liczbie ludności M. i G. Supraśl
	M. i G. Supraśl	
1.	m. Supraśl	41,3
2.	Jałówka	0,6

3.	Woronicze	0,6
4.	Sokołda	1,0
5.	Łaźnie	1,2
6.	Surążkowo	0,3
7.	Ogrodniczki	4,7
8.	Cieliczanka	0,4
9.	Karakule	4,3
10.	Ciasne	2,4
11.	Sowlany	1,5
12.	Grabówka	15,4
13.	Sobolewo	7,1
14.	Henrykowo	1,9
15.	Zaścianki	17,3

Tab. 7 STRUKTURA WIEKU W 1978 I 1988 R. /NSP/

Lp	Wyszczególnienie	UDZIAŁ % W OGÓLNEJ LICZBIE LUDNOŚCI					
		0 -17 LAT wiek przedprodukcyjny		18-59K/64M wiek produkcyjny		60K/65M i więcej wiek poprodukcyjny	
		1978	1988	1978	1988	1978	1988
	M.iG. Supraśl	28,7	30,5	57,7	56,7	12,3	12,8
1	M.Supraśl	29,8	31,5•	56,9	54,8	13,3	13,7
2	G.Supraśl	27,9	29,8	58,4	58,1	11,5	12,1
3	Jałówka	39,5	26,2	46,9	59,0	13,6	14,8
4	Woronicze	22,6	25,8	51,6	46,8	25,8	27,4
5	Sokołda	16,8	22,9	50,5	46,8	32,7	30,3
6	Łaźnie	20,2	12,6(19,0)	61,3	34,9(52,4)	20,2	52,4(28,6)
7	Surążkowo	15,5	2,6	43,1	47,4	39,7	50,0
7	Ogrodniczki	26,9	29,4	59,0	56,8	14,1	13,8

8	Cieliczanka	26,8	30,6	48,8	55,1	24,4	14,3
9	Karakule	27,5	24,3	58,0	61,2	14,5	14,5
10	Ciasne	29,1	26,7	53,5	57,3	17,4	16,0
11	Sowlany	32,9	23,4	51,1	61,6	16,0	15,0
12	Grabówka	30,7	32,2	62,1	59,5	7,2	8,3
13	Sobolewo	32,9	32,6	53,7	55,5	13,4	11,9
14	Henrykowo	31,6	31,8	56,8	49,8	11,6	18,4
15	Zaścianki	31,9	37,8	61,0	54,4	7,1	7,8

Łącznie () - bez mieszkańców Domu Spokojnej Starości

- udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w m. Supraśl podwyższa młodzież zamieszkująca czasowo internaty Liceum Plastycznego i Zespołu Szkół Rolniczych (około 350)

Tab. 9 LUDNOŚĆ W 1988 ROKU WG GŁÓWNEGO ŹRÓDŁA UTRZYMANIA

Lp.	Wyszczególnienie	Utrzymujący się głównie /w%/		
		z pracy poza rolnictwem	z pracy w rolnictwie	z niezarobkowego źródła
1	M.I G. Supraśl	65,3	13,8	20,9
	M.Supraśl	66,3	8,9	24,8
	G. Supraśl	64,5	17,3	18,2
2	Jałówka	59,0	24,6	16,4
3	Woronicze	22,6	48,4	29,0
4	Sokołda	32,1	39,4	28,5
5	Łaźnie	15,1(22,6)	23,8(35,7)	61,1(41,7)
6	Surążkowo	10,6	52,6	36,8
7	Ogrodniczki	62,0	18,6	19,4
8	Cieliczanka	22,4	67,3	10,3
9	Karakule	55,4	23,7	20,9
10	Ciasne	45,8	26,3	27,9
11	Sowlany	49,7	44,9	5,4
12	Grabówka	76,2	8,4	15,4
13	Sobolewo	53,0	30,2	16,8
14	Henrykowo	46,9	33,6	19,5
15	Zaścianki	76,5	7,6	15,9

Łaźnie () - bez mieszkańców Domu Spokojnej Starości

2.1.2.Mieszkalnictwo

1. Cel i źródło opracowania

Analizy zagadnień z zakresu mieszkalnictwa mając na celu ocenę ilościową i jakościową mieszkań, stopnia zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych oraz trendów w rozwoju mieszkalnictwa na terenie Miasta i Gminy Supraśl na tle województwa białostockiego.

Jako źródło informacji na ten temat posłużyły dane z NSP z 1978 i 1988 r. oraz inne materiały statystyczne z Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego w Białymstoku.

2. Potencjał mieszkaniowy Miasta i Gminy Supraśl na tle województwa białostockiego.

Zasoby mieszkaniowe obszaru opracowania stanowiły w 1994 r. około 1,4% zasobów województwa przy 1,6% udziale w liczbie ludności województwa i wynosiły:

- 3033 - mieszkania (w tym - 1363 - miasto Supraśl)
 - 11912 - izb (4999 - miasto)
 - 204565 m² powierzchni użytkowej (84718 m² - miasto)
- około 80% mieszkań stanowi własność prywatną.

3. Zasoby mieszkaniowe - najważniejsze wskaźniki i zmiany w latach 1988 - 1994 r.

Zasoby mieszkaniowe obszaru opracowania w latach 1978 - 1988 powiększyły się o 229 mieszkań (średnioroczny przyrost - 22,9 mieszkania) zaś w latach 1988 - 1994 - o 126 mieszkań (przyrost średnioroczny - 19,4 mieszkania).

Jak wynika z powyższego w ostatnim okresie dynamika przyrostu ilości mieszkań jest znacznie mniejsza.

W latach 1988-94 oddano do użytku na terenie obszaru opracowania 213 mieszkań /ruch budowlany w tych latach obrazuje poniższa tabela:

RUCH BUDOWLANY W LATACH 1988 - 94

R O K	Mieszkania oddane do użytku			
	Ogółem		w tym w gospodarce nieuspołecznionej	
	Miasto	Gmina	Miasto	Gmina
1988	19	26	19	11
1989	9	24	9	22
1990	27	16	27	16
1991	7	17	7	17
1992	6	19	6	19
1993	5	20	5	20
1994	2	16	2	16
1988-1994 M.iG.razem	213		196	

W tym samym okresie ubyło 87 mieszkań.

Najważniejsze wskaźniki warunków mieszkaniowych na tle województwa w latach 1988 i 94 przedstawiały się następująco:

	Liczba izb na 1 mieszkanie		Liczba osób na 1mieszk.		Liczba osób na 1 izbę		Powierzchnia użytkowa w m ² na 1 mieszkanie		Powierzchnia użytkowa w m ² na 1 osobę	
	1988	1994	1988	1994	1988	1994	1988	1994	1988	1994
województwo białostockie	3,58	3,64	3,37	3,14	0,94	0,86	59,2	60,6	17,5	19,3
obszar opracowania razem	3,82	3,93	3,62	3,66	0,94	0,93	64,2	67,4	17,7	18,4
miasto Supraśl	3,56	3,67	3,19	3,09	0,89	0,84	59,2	62,2	18,6	20,1
gmina Supraśl	4,05	4,14	3,97	3,90	0,98	0,94	68,3	71,8	17,2	18,4

Generalnie w obszarze opracowania korzystniej niż w województwie zarówno w 1988 i 1994 r. przedstawiają się wskaźniki: liczby izb /1 mieszkanie i powierzchni użytkowej/1 mieszkanie.

Wskaźnik pow. użytkowej na 1 osobę dla obszaru opracowania w 1988 r. był wyższy (korzystniejszy) niż średni dla województwa białostockiego, zaś w 1994 r. - niższy niż w województwie. Mniej korzystnie niż średni dla województwa wyglądały wskaźniki - liczby osób na 1 mieszkanie i liczby osób na 1 izbę - dla obszaru opracowania.

4. Stopień zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych ludności na tle województwa w 1988 i 1994 r.

Często używany wskaźnik do zobrazowania stopnia zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych to wskaźnik samodzielności zamieszkiwania, wyrażający się w liczbie gospodarstw domowych przypadających na 1 mieszkanie.

W związku z tym, że brak jest danych dotyczących liczby gospodarstw domowych w 1994 r. (w 1991 r. wskaźnik ten dla obszaru opracowania wynosił - 1,15, dla województwa - 1,16) zaistniała konieczność posłużenia się innym wskaźnikiem, mianowicie wskaźnikiem w postaci:

- ilości mieszkań na 1000 mieszkańców

Wskaźniki te dla obszaru opracowania i województwa w 1988 r. i 1994 r. przedstawia poniższa tabela:

R O K	Obszar opracowania			Woj. białostockie
	Miasto i Gmina Razem	Miasto Supraśl	Gmina Supraśl	
1988	272,1	313,0	245,6	287,5
1994	284,5	327,6	256,9	312,1

Zarówno w 1988 r. i w 1994 r. wskaźniki nasycenia w mieszkania dla całego terenu opracowania były niższe niż wskaźniki dla województwa białostockiego, przy czym dla miasta Supraśl był niższy niż w województwie. W 1994 r. wskaźnik ten dla obszaru opracowania wynosił 284,5 mieszkań na 1000 mieszkańców.

W krajach europejskich, gdzie nie ma problemu mieszkań, wskaźnik ten pod koniec lat osiemdziesiątych wynosił 400 mieszkań.

Przyjmując tę wielkość jako pożądaną dla miast, a dla terenów wiejskich nieco niższy wskaźnik - 309/1000 mieszkańców

- niedobory mieszkań na obszarze opracowania w 1994 r. - wynosiły około 640 mieszkań (około 300 - w mieście Supraśl, około 340 na terenie Gminy Supraśl).

5. Rozmieszczenie potencjału mieszkaniowego i zmiany w zasobach w 1978 - 88 na terenie obszaru opracowania.

W związku z brakiem aktualniejszych danych statystycznych dla miejscowości, do przedstawienia rozmieszczenia zasobów mieszkaniowych i tendencji rozwojowych, w tym zakresie musiały posłużyć materiały z Narodowych Spisów Powszechnych z 1978 i 1988 r.

Rozmieszczenie zasobów mieszkaniowych na terenie opracowania przedstawia tab. 16.

Trzy miejscowości statystyczne: miasto Supraśl, Zaścianki i Grabówka skupiały około 74% zasobów mieszkaniowych całego terenu /skupiały również

74% ludności/. Najmniejszy udział w zasobach mieszkaniowych obszaru opracowania miały: Cieliczanka (0,4%), Surażkowo (0,6%) i Woronicze (0,6%).

Zmiany w zasobach mieszkaniowych w latach 78-99 Miasta i Gminy Supraśl przedstawia tab. 17.

Najwięcej mieszkań w tym okresie przybyło w: mieście Supraśl, w Grabówce, Sobolewie i Zaściankach. Największą dynamiką wyróżniało się Sobolewo /przyrost zasobów - o 28,6%) oraz Grabówka (przyrost o 13,7%). W tym samym okresie uległy zmniejszeniu zasoby mieszkaniowe następujących miejscowości: Surażkowo (o 15,8%), Łaźnie (o 11,1%) oraz Woronicze (o 5,3%).

6. Warunki mieszkaniowe i jakość zasobów mieszkaniowych.

Warunki mieszkaniowe w poszczególnych miejscowościach w obszarze opracowania obrazuje tab. 18

Powszechnie używane wskaźniki warunków zamieszkiwania takie jak: liczba osób na 1 mieszkanie i na 1 izbę, powierzchnia użytkowa mieszkań przypadająca na 1 osobę oraz liczba gospodarstw domowych na 1 mieszkanie nie są tutaj miarodajne w związku z procesem wyludniania się niektórych miejscowości.

W związku z tym, w/w wskaźniki dla tych miejscowości (np. Surażkowo, Sokołda, Łaźnie) są bardzo korzystne.

Aby ocenić w jakiś sposób zasoby mieszkaniowe należy się raczej skupić na jakości mieszkań. Posłużyły do tego materiały z NSP z 1988 r., takie jak:

- wyposażenie mieszkań w instalacje,
- lata budowy,
- rodzaj materiałów zewnętrznych budynku /palne, niepalne).

Dane na ten temat dla Miasta i Gminy Supraśl na tle województwa białostockiego przedstawiają tab. 19 i 20.

Mieszkania w budynkach o niepalnych materiałach ścian w obszarze opracowania stanowiły 46,8% zasobów (w województwie - 65,9%), zamieszkiwało w nich 53,1% ludności (w województwie - 69,2%). Przy tym należy zaznaczyć iż lepsza sytuacja pod tym względem była na terenie Gminy Supraśl.

Mieszkania w budynkach najnowszych, czyli zbudowanych po 1978 r. - stanowiły razem 19,3% (w województwie 23,1%) i zamieszkiwało w nich 22% ludności (w województwie - 26,4%). Tu również większe wskaźniki niż w mieście Supraśl były na terenie Gminy Supraśl.

Jak wynika z tabeli 20 - wskaźniki % wyposażenia mieszkań w poszczególne instalacje dla obszaru opracowania również były znacznie niższe niż dla całego województwa białostockiego. W wodociąg wyposażonych było 69,8% mieszkań (w województwie 73,6%), w ciepłą wodę - 52,8% (w województwie 63,3%). Podobnie z pozostałymi instalacjami.

Poza instalacją gazową, wskaźniki wyposażenia mieszkań w poszczególne instalacje wyższe były w mieście Supraśl niż na terenie Gminy.

Zasoby mieszkaniowe w poszczególnych miejscowościach w 1988 r. wg materiałów zewnętrznych i okresu budowy oraz wg wyposażenia w instalacje przedstawiają tabele: 21, 22, 23, 24 i 25.

W celu oceny jakości zasobów mieszkaniowych w obszarze opracowania posłużono się syntetycznym wskaźnikiem jakości zasobów mieszkaniowych /WS/:

$$WS = L + K + I + 0,33 (W_w + W_t + W_c)$$

L - % mieszkań wybudowanych po 1945 r.

K - % mieszkań o niepalnych materiałach ścian

I - przeciętna liczba izb w mieszkaniu

W_w - % mieszkań wyposażonych w wodociąg

W_t - % mieszkań wyposażonych w ustęp

W_c - % mieszkań wyposażony w ustęp

Wskaźniki te dla poszczególnych miejscowości statystycznych przedstawia tab. 26.

Średni wskaźnik dla obszaru opracowania wynosił 172,6 i był niższy od wskaźnika dla województwa białostockiego o 43,9. Tylko dla Zaścianek (234,5) i Karakule (227,9) wskaźnik jakości zasobów mieszkaniowych był wyższy niż dla województwa.

Poza ww. dość wysokimi wskaźnikami wyróżniały się: Cieliczanka (195,2), Sobolewo (192,4) i Grabówka (192). Najniższe wskaźniki /najniższa jakość zasobów mieszkaniowych/ miały: Surazkowo (34,9), Łaźnie (44,7), Woronicze (53,2) i Sokołda (73,1).

7. Wnioski

8. Zasoby mieszkaniowe obszaru opracowania nie stanowią wielkiego znaczenia w potencjale mieszkaniowym województwa (tylko 1,4% zasobów województwa). raczej większego znaczenia nabierają jako „sypialnie” Białegostoku, szczególnie zasoby mieszkaniowe terenów przyległych do Białegostoku /Grabówka, Zaścianki/.
9. Rozmieszczenie zasobów mieszkaniowych w obszarze opracowania jest bardzo nierównomierne. Około 74% zasobów mieszkaniowych skupia miasto Supraśl, Zaścianki i Grabówka.
10. Obszar opracowania odznacza się dość dużą dynamiką przyrostu zasobów mieszkaniowych. W latach 1978 - 94 zasoby powiększyły się o 13%. Największą dynamiką przyrostu zasobów mieszkaniowych odznaczały się: Sobolewo, Grabówka, Zaścianki i miasto Supraśl.
11. Warunki zamieszkiwania - wskaźniki dla obszaru opracowania w 1994 r. były na ogół wyższe od przeciętnych w województwie.

12. Jakość zasobów mieszkaniowych całego obszaru opracowania była niższa niż jakość całego województwa. Wyższe wskaźniki jakości zasobów mieszkaniowych niż dla województwa miały Zaścianki i Karakule.

13. Wskaźnik nasycenia w mieszkania dla obszaru opracowania wynosił w 1994 r. 284,5 mieszkań na 1000 mieszkańców i był niższy niż w województwie (312,1).

Przyjmując wskaźnik nasycenia - dla miasta - 400 mieszkań/1000 mieszkańców i dla wsi 309/100 mieszkańców - określa się iż niedobory mieszkań na obszarze opracowania wynosiły w 1994 r. około - 640 mieszkań.

Tab. 16 ROZMIESZCZENIE ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH 1988 R.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba mieszkań	Udział % w zasobach obszaru opracowania
	Miasto i Gmina Razem	2907	
1	Miasto Supraśl	1309	45,0
2	Jałówka	19	0,7
3	Woronicze	18	0,6

4	Sokołda	37	1,3
5	Łaźnie	32	1,1
6	Surażkowo	16	0,6
7	Ogrodniczki	127	4,4
8	Cieliczanka	12	0,4
9	Karakule	130	4,5
10	Ciasne	71	2,4
11	Sowlany	42	1,4
12	Grabówka	399	13,7
13	Sobolewo	198	6,8
14	Henrykowo	49	1,7
15	Zaścianki	448	15,4

Tab. 17 PRZYROST ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH W LATACH 1978-1988 /NA PODST. NSP 1978, 1988/

Lp.	Wyszczególnienie	Zasoby Mieszkaniowe			
		1978	1988	Przyrost zasobów	
				w liczbach	1978-100%
	Miasto i Gmina - razem	2678	2907	229	8,6
1	m.Supraśl	1212	1309	97	8,0
	Gm. Supraśl	1466	1598	132	9,0
2	Jałówka	19	19	0	0,0
3	Woronicze	19	18	-1	-5,3

4	Sokołda	37	37	0	0,0
5	Łaźnie	36	32	-4	-11,1
6	Surążkowo	19	16	-3	-15,8
7	Ogrodniczki	121	127	6	5,0
8	Cieliczanka	11	12	1	9,1
9	Karakule	130	130	0	0,0
10	Ciasne	70	71	1	1,4
11	Sowlany	41	42	1	2,4
12	Grabówka	351	399	48	13,7
13	Sobolewo	154	198	44	28,6
14	Henrykowo	49	49	0	0,0
15	Zaścianki	409	448	39	9,5